N:o 21.

Ank. till Riksd. kansli den 3 mars 1903, kl. 5 e. m.

Betänkande, i anledning af väckta motioner om ändring i tullsatserna för vissa kopparfabrikat.

(1:a A.)

Rubrikerna n:is 423—426 i gällande tulltaxa äro af följande lydelse:

		Kvantitet för tullberäkningen.	Tullsats.	
			Kronor	öre
	Metaller och ej specificerade arbeten däraf:			
	D. Koppar och däraf med zink, tenn eller annan oädel metall framställda legeringar, såsom mässing, brons, nysilfver, britanniametall m. fl.:			
	arbetad:			
	plåt och andra ämnen för vidare bearbetning:			
423.	af yellowmetall	——	*fria.*	
424.	andra slag	1 kilogram	—	5
425.	bult och spik	——	*fria.*	
426.	rör och rördelar	1 kilogram	—	10

I två vid innevarande riksdag väckta, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, n:o 11 inom Första Kammaren, af herr *O. V. Lundberg,*

och n:o 27 inom Andra Kammaren, af herr *A. E. Lindvall*, har förslag framställts, att Riksdagen måtte besluta följande förändrade lydelse af ofvan intagna tulltaxerubriker, nämligen:

Metaller etc.
D. Koppar etc.

arbetad:

a) *plåt:* valsad	pr kg.	10 öre.
b) hamrad, bockad, kupad, med uppvikta kanter, försedd med hål eller på annat sätt arbetad	pr 100 kr.	10 kr.
c) *stänger:* valsade, dragna, pressade eller smidda, af rund eller fyrkantig genomskärning, ej på annat sätt arbetade	pr kg.	10 öre.
d) fasonerade (profiler af annan än rund eller fyrkantig genomskärning), hänföras under Koppar: arbetad: andra arbeten: andra slag.		
e) *rör:* i raka längder, dragna, valsade, hamrade eller gjutna, ej på annat sätt arbetade	pr kg.	15 öre.
f) fasonerade, ornerade, afskurna i ringar eller på annat sätt arbetade, hänföras under Koppar: arbetad: andra arbeten: andra slag.		

Till stöd för berörda förslag har i båda motionerna användts en så lydande motivering:

»Den svenska koppar- och mässingsindustrien har att utstå en skarp konkurrens med motsvarande industrier i de stora industriländerna, hvilka till själfkostnadspris hit exportera sina produktionsöfverskott. Densamma befinner sig fördenskull i ett bekymmersamt läge.

Den förädlingsindustri, åt hvilken denna motion syftar att påkalla Riksdagens hjälp, representeras af Skultuna aktiebolag i Västmanland, aktiebolaget Granefors koppar- & mässingsverk i Blekinge samt Nordiska metall-aktiebolaget i Västerås. Det kapital, som vid 1902 års slut var i dessa bolag bundet, uppgick sammanlagdt till kr. 10,198,170: 86. Samma bolag sysselsatte vid nämnda tidpunkt för sin fabrikation 1,133 arbetare.

Koppar- och mässingsindustrien är för Sverige med dess stora kraft-tillgång i vattenfall en naturlig industri; och drifvas samtliga tre förenämnda metallverk med vattenkraft, dels direkt, dels medelst elektriska

kraftöfverföringar. Då ett kopparverk i Helsingborg numera ensamt tillverkar öfver 2,000 tons koppar om året, och under senare tid stora inmutningar af koppar ägt rum i de norrländska länen samt då zink rikligt förekommer inom landet, finnas ock förhoppningar — synnerligast som en industri för framställning af zink redan nu förefinnes i Trollhättan — att den svenska metallindustrien efter hand skall vara i stånd att äfven göra sig oberoende af utländskt råmaterial och sålunda blifva en fullt nationell industri för bearbetning af svenska råvaror, framställda af svenska koppar- och zinkmalmer.

Den inhemska produktionen af koppar- och mässingsvaror uppgick, enligt Sveriges officiella statistik, år 1901 sammanlagdt till 2,594,572,41 kg., då enligt samma källa importen af samma varor för 1901 utgjorde 1,845,216 kg. Denna senare kvantitet hade med lätthet ock kunnat framställas af de svenska verken, om icke den utländska öfverproduktionens för de svenska verken ruinerande exportpriser omöjliggjort detta och därmed för den inhemska produktionen medfört stor förlust.

I detta sammanhang bör ock framhållas, att prisen å koppar- och mässingsfabrikat i de stora industriländerna vid konsumtion inom resp. länder äro högre än de, till hvilka i Sverige utbud ske; och förklaras detta, speciellt hvad Tyskland, Frankrike, Österrike och Amerika beträffar, af där gällande skyddstullar, hvilka utestänga importen af andra länders öfverproduktion och sålunda bevara den egna marknaden åt den inhemska industrien, medan åter denna senares öfverproduktion till självkostnadspris placeras i länder med otillräckligt tullskydd, såsom t. ex. Sverige.

Förhållandena inom koppar- och mässingsindustrien hafva inom hela världen de senare åren undergått betydande förändringar till följd af de stora industristaternas täflan att vinna nya marknader för sin öfverproduktion; och har den svenska koppar- och mässingsindustrien speciellt haft svåra känningar af detta tillstånd, som tillfogat de inhemska verken delvis högst betydande förluster.

Dessa förhållanden hafva föranledt tyska riksdagens i december 1902 fattade beslut om ändring i där gällande tullsatser för koppar och mässing, till fromma för den tyska koppar- och mässingsindustrien.

De här nu gällande tullsatserna tillkommo vid 1894 års riksdag; och under de nio år, hvilka sedan dess hafva förflutit, hafva de stora förändringar, som inträffat såväl inom den svenska koppar- och mässingsindustrien som inom de konkurrerande ländernas industri, med nödvändighet framkallat behof af tidsenlig revision af hos oss nu gällande tullsatser.

När tullskydd vid 1894 riksdag beviljades för koppar- och mäs-

singsartiklar, funnos inom landet allenast tvenne koppar- och mässingsverk, Skultuna och Granefors, hvilka vid nyssnämnda tidpunkt icke kunde fylla det inom landet då befintliga och sedan dess betydligt ökade behofvet, men sedan under år 1900 ett nytt verk, Nordiska metall-aktiebolaget, börjat sin verksamhet samt de båda förstnämnda verken genom om- och tillbyggnader kompletterat sina anläggningar, har tillverkningskapaciteten så förhöjts, att densamma numera öfverstiger Sveriges hela konsumtion. Samtidigt har äfven genom stora uppoffringar tillverkningsskickligheten så uppdrifvits, att de vid svenska verk framställda fabrikatens kvalitet är fullt jämförlig med den bästa utländska; och hänvisas i detta afseende till af kungl. tekniska högskolans materialprofningsanstalt afgifna utlåtanden angående verkställda prof å sträck- och hållfasthet etc. (se bilaga n:o 1 A och B).

De af svensk tillverkning under år 1901 till kungl. telegrafverket utförda leveranser af koppartråd hafva, vid verkställda prof å koppartråd, visat sig vara fullt jämnställda med den koppartråd, som under samma år levererats från utlandets mest framstående kopparverk. Detta sakförhållande har äfven föranledt kungl. telegrafstyrelsen att under år 1902 afgifva samtliga sina beställningar å koppartråd till de svenska koppar- och mässingsverken.

De kvantiteter koppartråd af svensk tillverkning, hvilka under år 1901 och 1902 levererats till kungl. telegrafverket, utgöra tillhopa 1,066,000 kg. För kungl. armé- och marinförvaltningarna under 1901 och 1902 utförda leveranser af plåt och ämnen till mässingshylsor för gevär och kanoner såväl som öfrigt af dem användt metallmaterial hafva befunnits vara goda, hvilket äfven är fallet med till statens järnvägar levereradt material för lokomotiv. Från enskilda konsumenter föreligga erkännanden af den svenska tillverkningens goda kvalitet gent emot den utländska.

Af det ofvan anförda framgår, att de svenska verken nu äro i stånd att både kvantitativt och kvalitativt tillfredsställa inom landet förefintliga behof af metallvaror.

De nu gällande tullsatserna å koppar- och mässingsfabrikat äro, i förhållande till varans värde, alltför låga för att skydda koppar- och mässingsindustrien mot den mäktiga utländska konkurrensen.

Till åskådliggörande af skillnaden mellan skyddstullen för koppar- och mässingstillverkningar jämte s. k. Yellow-metall, som i likhet med mässing utgöres af en legering af koppar och zink, å ena, samt skyddstullen för en i någon mån därmed jämförlig industri, järnindustrien, å andra sidan, meddelas nedanstående tabell, hvarvid bemärkes, att där an-

gifna värden äro grundade på de uppgifter, hvilka förefinnas i Sveriges officiella statistik för år 1901.

Tabell I.

Jämförelse mellan tullsatserna å vissa arbetade metaller.

	Järn.			Koppar och mässing*.			Yellow-metall**.		
	Pris Kr. pr 100 kg.	Tull Kr. pr 100 kg.	Tull i % af värdet.	Pris Kr. pr 100 kg.	Tull Kr. pr 100 kg.	Tull i % af värdet.	Pris Kr. pr 100 kg.	Tull Kr. pr 100 kg.	Tull i % af värdet.
Plåt, utan slipning, pol. ell. ytbetäckning, minst 3 mm. tjock	11: 50	3: —	26	100: —	5: —	5	95: —	0	0
Plåt af mindre tjocklek	15: —	4: —	27	100: —	5: —	5	95: —	0	0
Plåt, slipad, pol., minst 0,25 mm. tjock	20: —	6: —	30	100: —	5: —	5	95: —	0	0
Stänger, valsade eller smidda	15: —	2: 50	17	100: —	5: —	5	95: —	0	0
Tråd, dragen eller valsad öfver 10 mm. tjock	15: —	2: 50	17	100: —	5: —	5**	95: —	0	0
Tråd, 1,5—10 mm. tjock	30: —	4: —	13	100: —	10: —	10	—	—	—
Tråd af mindre tjocklek	50: —	8: —	16	100: —	10: —	10	—	—	—
Rör, smidda, dragna eller valsade	28: —	4: —	14	130: —	10: —	8	—	—	—
Bultar	35: —	6: —	17	120: —	0	0	—	—	—
Spik af minst 45 mm. längd	20—40	5: —	12½—25	120: —	0	0	—	—	—
Spik af mindre längd	50: —	15: —	30	120: —	0	0	—	—	—

* Priset för koppar och mässing medelvärde enligt Sveriges officiella statistik 1901.
** Förtullas enligt kungl. generaltullstyrelsens beslut som »ämnen för vidare bearbetning».

De i föregående tabell angifna värden för koppar och mässing äro dock för låga samt understiga betydligt de under 1901 gällande resp. marknadsvärdena, som å koppar- och mässingsfabrikat äro beroende af t. ex. större eller mindre plåtyta i förhållande till tjockleken, rörens diameter i förhållande till väggarnas tjocklek, trådens diameter etc., allt beroende på den större eller mindre svårighet, som är förenad med varans framställning. En följd däraf är, att vissa dimensioner af rör och tråd betinga ett pris af flere gånger de i tabellen angifna värden. För plåt råder samma förhållande.

Af nu nämnda anledning kunna i en sådan tabellarisk uppställning som den förestående icke angifvas exakta priser å koppar- och metallvaror,

men af tabellen framgår emellertid med all önskvärd tydlighet, att tullsatserna för dessa varor, uttryckta i procent af varornas värden, äro synnerligt låga i förhållande till tullsatserna å motsvarande järnvaror, dessa tullsatser äfven uttryckta i procent af varuvärdet.

Om man jämför tullsatsernas belopp med de marknadspris, som enligt officiella utländska noteringar samt utländska exportfirmors prislistor verkligen varit under år 1901 gällande, visar det sig, att nuvarande tullsatser å koppar- och mässingsvaror äro, uttryckta i procent af varornas värden, vida lägre, än hvad förestående tabell utvisar.

Af nedanstående tabell II framgår, huru ogynnsamma nuvarande tullsatser äro i procent af de verkliga värdena, hvarvid fortfarande gäller, hvad om värdena här ofvan säges, att dessa i hög grad äro beroende af tillverkningskostnaderna och således ofta öfverstiga de i denna senare tabell angifna.

Tabell II.

Nuvarande tullsatser i procent af de under år 1901 gällande marknadsvärden för koppar- och mässingsfabrikat.

	Koppar.			Mässing.		
	Pris Kr. pr 100 kg.	Tull Kr. pr 100 kg.	Tull i % af värdet.	Pris Kr. pr 100 kg.	Tull Kr. pr 100 kg.	Tull i % af värdet.
Plåt	150: —	5: —	$3^1/_3$	142: —	5: —	$3^1/_2$
Stänger	150: —	5: —	$3^1/_3$	136: —	5: —	3,7
Tråd, öfver 10 mm.	158: —	5: —	3,2	136: —	5: —	3,7
» under 10 »	158: —	10: —	6,4	136: —	10: —	7,4
Rör	175: —	10: —	5,7	137: —	10: —	7,3

Tabellernas siffror angifva tydligt denna ogynnsamma ställning, som tullen å koppar- och mässingsfabrikat intager i förhållande till tullen å t. ex. järnfabrikat. Tullskyddet för de förra motsvarar ungefärligen blott skillnaden i de räntesatser, som i allmänhet gälla i England och Sverige. Det lilla här befintliga tullskyddet för koppar- och mässingsfabrikat är i själfva verket nästan illusoriskt.

Särskildt må dock framhållas:

att, på grund af råmaterialets (kopparns) höga pris, för närvarande c:a 1,000 kr. pr 1,000 kg. råvara, metallverken kräfva stora rörelsekapital;

att oundvikliga tillverkningsförluster under den dyrbara råvarans bearbetning spela en stor roll i tillverkningspriset; samt

att de höga fordringar, hvilka ställas på det färdiga fabrikatet, mången gång, då arbetet föreligger färdigt, vid sista afprofningen förorsaka kassation.

Allt detta sammanlagdt medför för denna industri en prekär ställning, hvilken torde sakna jämförbart motstycke.

Då, såsom visas af ofvan anförda skäl, som grunda sig på tillverkningskostnaden och de med råvarans bearbetning förenade tekniska svårigheter, koppar- och mässingstillverkningen icke åtnjuter ett tullskydd, som står i proportionerligt förhållande till det tullskydd, som andra därmed jämförliga förädlingsindustrier, exempelvis den af järn, åtnjuta, och då vidare de skäl att icke sätta tullen högre, än som skett, hvilka till äfventyrs förut kunnat hämtas af den inhemska produktionens kvalitativa och kvantitativa beskaffenhet, numera bortfallit, torde det få anses billigt och rättvist, att ifrågavarande industri erhåller ett lämpligt skydd, som möjliggör, att det däri nedlagda svenska kapital erhåller rimlig afkastning, att denna industrigren må kunna erhålla vidare utveckling; samt att de tillfällen till förtjänst, som den bereder svenska arbetare, icke förstöras.

Äfven från andra synpunkter gifvas tungt vägande skäl för ändring i de nu gällande bestämmelserna rörande tullen å koppar- och mässingsfabrikat.

Så må med hänsyn till staten ej underskattas betydelsen däraf, att dess förvaltningsgrenar, armé, flotta, telegraf och järnvägar, alltid, då en inhemsk koppar- och mässingindustri är bestående, kunna inom landet erhålla all behöflig materiel af koppar och mässing och sålunda under alla eventualiteter vara oberoende af utländska tillverkningar.»

Sedan härefter tulltaxans bestämmelser rörande ifrågavarande kopparfabrikat blifvit i motionerna intagna, fortsätta motionärerna:

»Dessa rubriker äro i flera afseenden olämpliga och vilseledande, på sätt här nedan skall påvisas.

Uttrycket »plåt och andra ämnen för vidare bearbetning» är synnerligen vilseledande och vid tullbehandling svårt att likformigt tillämpa, då det icke i tulltaxan angifves, huruvida denna bearbetning skall vara af mer eller mindre betydande omfattning. Detta uttryck har också inom tullverket vållat stora svårigheter och städse gifvit anledning till förtullningstvister. Som exempel kan nämnas, att samma slags metallvaror förtullats än efter 5 öre, än efter 50 öre pr kg., stundom belagts med en

tull af 10 proc. af värdet, stundom äfven blifvit tullfritt införda. Till belysning af de tvistigheter, som uppstått och fortfarande uppstå genom denna otydliga formulering, hänvisas till »Tullhandbok, innehållande prejudikat i tullbehandlingsfrågor».

Lämpligast torde därför vara, att uttrycket »Ämnen för vidare bearbetning» borttages och i stället i tulltaxan närmare angifves, hvilken bearbetning varan skall hafva undergått för att inrangeras under resp. tullsatser.

Af de rubriker för metaller, koppar etc., som nuvarande tulltaxa angifver, torde icke någon finnas, som vållat tullverket större svårigheter och som, till stort förfång för den svenska metallindustrien, gifvit anledning till svårare missförhållanden än rubriken Yellow-metall.

Yellow-metall är en till färgen gul legering af koppar och zink, ett slags mässing af låg kvalitet. Plåt af sådan metall begagnas i stort vid förhydning af fartyg; och var det hänsyn till skeppsfarten och skeppsbyggerierna, som år 1894 förmådde Riksdagen att göra dylik plåt och andra ämnen af Yellow-metall tullfria.

Enligt det af kungl. generaltullstyrelsen till användning vid rikets större tullpackhus anbefallda varulexikon af herrar Ekenberg och Landin, består det slags mässing, som vanligen benämnes »Yellow-» (gul), eller s. k. »Muntz»-metall, af 60 delar koppar och 40 delar zink.

Tullverkets kemist, byråingeniören fil. doktor Ekstrand har däremot i utlåtande till generaltullstyrelsen bestämt, att den högsta kopparhalt, som får i metallen förefinnas för att den skall kunna rubriceras som Yellow-metall, är 63 proc. koppar, hvilken kopparhalt i mässingsplåt dock ger denna en kvalitet, som motsvarar de högst ställda anspråk vid bearbetning af sådan plåt, såsom tryckning, pressning etc.

Plåt af Yellow-metall kan alltså tullfritt införas för ändamål, för hvilka den ej var afsedd, då tullfrihet bestämdes för densamma. Det är dessutom ett faktum, att minst 90 proc. af all den mässing, som i Sverige konsumeras, icke har högre kopparhalt än 63 proc., hvadan den tullsats, som var afsedd att skydda svensk tillverkning af mässingsplåt, 5 öre pr kg., är fullkomligt illusorisk.

Enär frågans afgörande, huruvida s. k. Yellow-metall eller vanlig mässing föreligger till tullbehandling, är beroende på kopparhalten, så kan, strängt taget, tullbehandling af dylik vara icke äga rum med mindre än att kemisk analys för hvarje särskildt fall af tullverket verkställes. Då detta vållar kostnad för staten och tidsutdräkt för importören, samt kemisterna dessutom äro af olika mening rörande den högsta kopparhalt, som denna s. k. Yellow-metall får innehålla, inses lätt, hvilka olägenheter,

som härigenom uppstå. På grund af dessa sväfvande förhållanden har också praxis inom tullverket blifvit att grunda tullbehandlingen på den utländska fakturan, hvilken stundom angifver varan som s. k. »Yellow» och stundom angifver i procent den kopparhalt, partiet antages hålla.

Att en så bristfällig anordning underlättar import af hvarjehanda slags mässing, med uteslutande af effektiv kontroll öfver tullbehandlingen, ligger i öppen dag. Af detta förhållande, noga kändt af importörer, göres äfven vidsträckt bruk. Till stöd för påståendet må nämnas, att å en importort under åren 1900—1901 tullfritt importerats 33,833 kg. s. k. Yellow-metallplåt, som uteslutande, enligt officiellt intyg från tullkammaren på platsen, gått till en därstädes befintlig fabrik.

Tullfrihet för Yellow-metall och i sammanhang därmed äfven för bult och spik tillkom vid 1894 års riksdag af hänsyn till de svenska skeppsbyggerierna, men då, enligt hosgående uppgift (se bil. 2), hämtad ur den med statsanslag utgifna Sveriges skeppslista, under åren 1896—1900, ett relativt litet antal fartyg blifvit förhydda med koppar- eller s. k. Yellow-plåt, hvaremot, enligt kommerskollegii berättelse för nämnda år, importen till Sverige af Yellow-metall uppgått till respektive 217,950 kg., 208,248 kg., 168,184 kg., 173,320 kg., 147,510 kg. samt för året 1901 till 192,168 kg., framgår häraf tydligt, att, till stort förfång för de svenska mässingsplåt-tillverkarne, en stor mängd plåt af Yellow-metall importerats tullfritt för andra behof än skeppsbyggeriernas.

Detta förhållande framträder än tydligare, då enligt erhållna uppgifter svenska fartyg, hvilka gå på utländsk fraktfart (de enda som förhydas), vanligen låta omförhydningen verkställas å utländsk ort.

Skulle dock de under åren 1896—1900 omförhydda fartygen användt till Sverige importerad Yellow-plåt, uppginge, enligt approximativ beräkning, den sammanlagda kvantiteten härför till allenast cirka 340,000 kg. Då importsiffrorna för motsvarande period emellertid uppgå till 915,212 kg., skulle skillnaden, 575,212 kg., alltså importerats för andra ändamål än det, för hvilket tullfrihet blifvit af Riksdagen bestämd för Yellow-plåt.

Rubriken Yellow-metall bör därför ur tulltaxan borttagas och dylik metall tullbehandlas i likhet med andra legeringar af koppar.

Detta komme icke att på något sätt menligt inverka för skeppsbyggerierna, alldenstund dessa, enligt § 8 af gällande tulltaxeunderrättelser, alltid äga rätt att söka restitution för erlagd tull å skeppsmaterialier, som bevisligen användts till fartygs byggande och förhydning.

Äfven rubriken »bult och spik» är vilseledande. Af teknici förstås med »bult» runda stänger, afsedda för tillverkning af s. k. bultar, gängade eller försedda med hufvuden, hvilka användas för skeppsbyggerier; och

torde det vara rättast, att desamma hänföras till vanliga runda stänger. Färdiga bultar äro tullfria, äfvenså spik. Härigenom uppstår den oegentligheten, att råmaterial för bultar tullbehandlas som »ämnen för vidare bearbetning» med 5 öres tull pr kg., då den färdiga varan däremot tullfritt införes. Enahanda förhållanden råder för spik, hvilken tillverkas antingen »klippt» af koppar- eller mässingsplåt, eller s. k. »dragen» af koppar- eller mässingstråd. I båda fallen betingar plåten resp. tråden tull, den färdigarbetade spiken däremot intages tullfritt.

Visserligen har kungl. generaltullstyrelsen numera bestämt, att spik eller nubb af till och med 25 mm. längd är tullpliktig, men bör detta äfven tillämpas för spik af öfver 25 mm. längd såväl som för färdiga s. k. bultar. Då spiken eller bultarna afses för fartygsbyggnad, äger § 8 i tulltaxeunderrättelser tillämpning äfven här, och blifva de således tullfria.

Beträffande »rör och rördelar» inhämtas af åtskilliga af Kungl. Maj:t och kungl. generaltullstyrelsen under senare år från 1895 meddelade beslut, att icke allt, som vid förtullning angifves såsom rör och rördelar, verkligen hänföres under denna taxerubrik. Vederbörande myndigheter hafva gjort skillnad mellan rör, hvilka efter framställningen undergått ytterligare bearbetning, såsom fasonering, ornering eller dylikt, samt dem, hvilka icke underkastats någon bearbetning, på så sätt, att de förra tullbehandlas såsom: koppar: arbetad: andra arbeten: andra slag; de sistnämnda däremot med för rör gällande tullsats, 10 öre pr kg.

För vinnande af reda vid tulltaxans tillämpning i nu afsedda del och till förekommande af ständigt återkommande förtullningstvister torde vara lämpligt, att allenast rör *i raka längder*, ej på annat sätt arbetade, må drabbas af den lägre tullsatsen, men däremot rör, på annat sätt arbetade, beläggas med den högre tullsatsen.

Skyddstullar, som åsättas varor, böra naturligtvis rättas efter kostnaderna för de skilda artiklarnas tillverkning; och har detta i efterföljande förslag tagits till utgångspunkt.

Då plåt, på sätt i förslaget angifves, efter valsningen underkastats ett arbete, som många gånger är dyrbarare än materialet självt, bör den rätteligen förtullas efter det värde den representerar, och då dessa plåtar i allmänhet äro afsedda till delar i maskiner och redskap, bör tullen utgå i likhet med den för maskiner och redskap nu gällande, 10 procent af värdet.

Framställningen af stänger är förenad med samma arbete som för plåt och bör af denna grund äga samma tullskydd.

Fasonerade stänger äro underkastade synnerligen dyrbara bearbetnings-

processer, hvilka förutsätta speciella för detta ändamål konstruerade maskiner, och böra med hänsyn till varans förädling, gent emot stänger af rund eller fyrkantig sektion, erhålla ett högre tullskydd än dessa.

Rör äro underkastade en omfattande bearbetning, innan de blifva marknadsvara, och då denna bearbetning är förenad med större svårigheter än tillverkning af plåt och stänger, bör ett högre tullskydd erhållas för de förra än för de senare.

Fasonerade, ornerade rör etc. äro underkastade delvis mycket omfattande och kostbara efterbearbetningar gent emot dem i raka längder och äro följaktligen till följd af det å dem nedlagda arbetet af högre värde, hvarför ett högre skydd för dem bör erhållas.

De här ofvan i korthet anförda skäl torde tillräckligt motivera de moderata yrkandena i denna motion. De hafva omsorgsfullt begränsats till det minsta möjliga för att göra den med de föreslagna ändringarna afsedda nyttan; och ingen annan industri bör kunna känna sig förfördelad af de i själfva verket ganska obetydliga höjningar, som nu föreslås i fråga om några tullsatser rörande metallvaror. Järnindustrien, som å maskiner har en tull af 10 procent af varans värde, är således vida kraftigare skyddad. Speciellt påpekas, att den i dessa tider så betydelsefulla, med en del tillfälliga svårigheter arbetande elektrotekniska industrien, som dock själf åtnjuter ett tullskydd af 10 procent af värdet, icke beröres af de föreslagna tulländringarna, då dessa ej omfatta den för sagda industri betydelsefulla artikeln koppartråd. För öfrigt torde det ej få anses obilligt, att äfven den inhemska koppar- och mässingsindustrien kommer i verkligt åtnjutande af det skydd, som i allmänhet beskäres den svenska industrien.

Visserligen är det sant, att importen af koppar- och mässingsfabrikat under de senaste åren befunnit sig i nedgående, hvilket oförtydbart visar förträffligheten hos det inhemska fabrikatet. Men då de svenska verken så pass framgångsrikt förmått hålla den prisbilliga utländska öfverproduktionen stången, har detta ej kunnat ske utan betydliga ekonomiska uppoffringar, som gjort, att de nödgats arbeta med förlust eller utan vinst.

Då å andra sidan det inhemska metallfabrikatets goda kvalitet allmänt vitsordats och de svenska verkens produktionsförmåga öfvergår konsumtionsbehofvet inom landet, häfvas ju därigenom äfven de betänkligheter, som förut möjligen kunnat hysas inom Riksdagen, att genom tullskydd åt en industri, som ej förmår fylla landets behof af en vara, försvåra åtkomsten af eller fördyra denna.

Sammanfattas de här angifna skälen, framgår däraf:

att det i svenska koppar- och mässingsindustrien nedlagda kapitalet, öfver 10,000,000 kronor, hotas af tillintetgörelse däraf, att utlandets produktionsöfverskott hit exporteras till för de svenska verken ruinerande priser;

att ett lämpligt tullskydd däremot skulle kraftigt verka till den svenska metallindustriens utveckling till en nationell och självständig, af utlandet oberoende industri, som vore i tillfälle lämna svenska arbetare god arbetsförtjänst;

att genom ett sådant tullskydd den inhemska industrien blefve här jämnställd med andra länders industri i deras respektive hemland;

att under de 9 år, som förflutit sedan det nu bestående tullskyddet infördes för metallvaror, stora förändringar, medförande nya förhållanden, inträffat för de svenska metallverken i afseende å deras tillverkningsförmåga, samtidigt med att konkurrensen från utlandet blifvit svårare än någonsin förut;

att gällande tullsatser äro betydligt ogynnsammare för koppar- och mässingsverken än för järnverken;

att en bestående industri för koppar- och mässingsfabrikat är af stor betydelse för staten, speciellt för armén och flottan samt järnvägarna och telegrafen;

att nuvarande formulering af tullsatserna medför tullfri införsel af mässing för ändamål, som icke afsetts vid Riksdagens beslut om tullfrihet för Yellow-metall samt för bult och spik;

att tulltaxans nuvarande redigering förorsakar ständiga förtullningstvister, medförande kostnader för staten och stora olägenheter för de svenska koppar- och mässingsverken; och

att de nu föreslagna tullsatserna äro synnerligen moderata.»

Vid motionerna finnas fogade de däri åberopade intyg från tekniska högskolans materialprofningsanstalt äfvensom utdrag ur Sveriges skeppslista, till hvilka handlingar utskottet tillåter sig hänvisa.

Före år 1895 utvisar den officiella statistiken endast den sammanlagda införseln af ifrågavarande kopparfabrikat, hvilken införsel utgjorde:

år 1892	kg.	1,068,703
» 1893	»	1,150,440
» 1894	»	1,671,024.

Från och med år 1895 äro däremot plåt, bult och spik samt rör och rördelar särskildt upptagna i statistiken; och utvisas in- och utförseln af nämnda artiklar utaf nedanstående tabell.

År	Införsel				Utförsel		
	plåt		bult och spik.	rör och rördelar.	plåt, ej af Yellowmetall.	bult och spik.	rör och rördelar.
	af Yellow-metall.	andra slag.					
	kg.	kg.	kg.	kg.	kg.	kg.	kg.
1895	243,876	970,635	27,712	206,843	41,608	1,069	5,373
1896	217,950	1,212,428	26,075	314,370	34,598	1,032	6,783
1897	208,248	1,480,132	14,836	347,850	49,291	9,798	5,120
1898	168,184	1,568,292	54,562	426,165	30,541	16,235	11,326
1899	173,320	1,383,658	11,745	374,618	35,133	4,997	13,563
1900	147,510	1,257,007	15,222	408,838	39,857	3,024	13,765
1901	192,168	964,826	16,200	312,449	50,260	4,694	9,359

Den af Kungl. Maj:t år 1888 tillsatta tullkommitté föreslog i sitt den 24 februari 1891 afgifna betänkande följande tullsatser å nedannämnda kopparfabrikat, nämligen: för plåt och andra ämnen för vidare bearbetning, äfvensom bult och spik 5 öre för kilogram samt för rör och rördelar 10 öre för kilogram. Kungl. Maj:t aflät i enlighet härmed proposition till 1892 års Riksdag, som emellertid, sedan bevillningsutskottet hemställt om tullfrihet för samtliga ifrågavarande artiklar, fattade sitt beslut i enlighet med utskottets hemställan. Vid 1893 års riksdag hemställde bevillningsutskottet, i anledning af väckta motioner, att plåt och andra ämnen för vidare bearbetning måtte beläggas med en tull af 5 öre för kilogram samt rör och rördelar med tull af 10 öre för kilogram, hvaremot bult och spik fortfarande skulle vara tullfria; men Riksdagen beslöt bibehålla gällande tullfrihet för samtliga ifrågavarande artiklar. Redan 1894 förekom frågan ånyo genom väckta motioner, hvilka af bevillningsutskottet afstyrktes. Riksdagen beslöt emellertid då åsätta ifrågavarande kopparfabrikat de ännu gällande tullsatserna. Vid 1900 års riksdag väcktes motion om höjning af tullen å kopparfabrikat, däribland äfven ofvan omförmälda slag; men motionen blef, i enlighet med bevillningsutskottets hemställan, af Riksdagen afslagen.

Att tillverkningen af ifrågavarande fabrikat af koppar och kopparlegeringar är en för vårt land naturlig näringsgren, därom torde icke mer än en mening kunna råda. Naturliga betingelser därför finnas, och de

produkter, som vid våra fabriker framställas, kunna utan tvifvel fullt mäta sig med utlandets. Men lika säkert är ock, att denna industrigren har att utstå en synnerligen svår konkurrens från utlandet. Särskildt från Tyskland införas stora kvantiteter kopparfabrikat, som säljas till så låga pris, att desamma föga, om ens något, öfverstiga tillverkningskostnaden. Om än införseln under de senare åren visat någon tendens till minskning, får dock häraf icke dragas den slutsats, att konkurrensen från utlandet försvagats; utan torde den aftagande införseln hafva berott därpå, att de svenska metallförädlingsverken hafva, för att möta den utländska konkurrensen, nödgats nedsätta sina pris i så hög grad, att deras produktion på senare åren icke blott icke lämnat skälig vinst, utan, åtminstone vid ett verk, en högst afsevärd förlust. De för den inhemska produktionen menliga följderna af den utländska konkurrensen hafva sålunda visat sig icke så mycket i minskad afsättning för de svenska metallförädlingsverken, som fastmer i nedtryckande af prisen till oskäligt låga belopp. Det kan icke förnekas, att ett dylikt tillstånd, om det obehindradt får fortgå, innebär en fara för beståndet af ifrågavarande industrigren inom vårt land. Utskottet finner därför motionärernas förslag att genom ett något ökadt skydd bereda den inhemska produktionen hjälp i konkurrensen från utlandet vara synnerligen behjärtansvärdt. Det har vid föregående tillfällen, då denna fråga varit på tal, anförts, att höjning af tullen å ifrågavarande artiklar skulle fördyra produktionen för flera andra industrigrenar. Befogenheten af denna invändning torde dock, såvidt densamma riktas mot nu förevarande motioner, kunna med skäl ifrågasättas; ty dels kan väl ej antagas, att de nu föreslagna tullsatserna skulle medföra någon för andra industrigrenar synnerligen kännbar inverkan, dels åtnjuta dessa industrigrenar själfva skydd. Och hvad särskildt den elektriska industrien beträffar, torde från dess synpunkt sedt så mycket mindre vara något att erinra mot motionärernas förslag, som detsamma icke afser någon höjning af tullen å det för denna industri viktigaste af alla kopparfabrikat, nämligen tråd. Härjämte må erinras, att jämlikt § 9 mom. 5 tulltaxeunderrättelserna restitution af erlagd tull för utländska varor, som, efter här i riket verkstäld bearbetning, åter utföras, kan under vissa förutsättningar och villkor erhållas.

Då utskottet sålunda finner sig i princip kunna biträda motionärernas förslag, återstår för utskottet att närmare granska detsamma, såvidt det afser tullsatsernas belopp och affattningen af tulltaxerubrikerna. Först faller då i ögonen, att det i tulltaxan nu förekommande uttrycket: »plåt och andra ämnen för vidare bearbetning» borttagits och i stället insatts »plåt» och »stänger» med underafdelningar, närmare angifvande den bear-

betning, varan undergått. Mot denna förändring har utskottet intet att erinra, då densamma synes leda till större tydlighet och lätthet vid tullbehandlingen. Vidare hafva motionärerna föreslagit upphäfvande af nu gällande tullfrihet för plåt och andra halffärdiga fabrikat af s. k. yellowmetall. Yellowmetall består, enligt hvad inom utskottet blifvit upplyst, af en legering af 60 procent koppar och 40 procent zink, till skillnad från mässing, som håller högre kopparhalt. Tullfrihet för yellowmetall har tillkommit i skeppsbyggerinäringens intresse, enär dylik metall hufvudsakligen användes till förhydning af fartyg. Då emellertid § 8 tulltaxeunderrättelserna medgifver restitution af erlagd tullafgift för utländsk materiel, som användts vid nybyggnad, förbyggnad eller reparation af fartyg af mer än 40 tons afgiftspliktig dräktighet, samt vid sådant förhållande tullfrihet för yellowmetall icke synes vara för nyssnämnda näring nödvändig, och då härtill vidare kommer, att den nu stadgade tullfriheten för yellowmetall vid tullbehandling medför olägenheter i följd af svårigheten att skilja dylik metall från mässing, finner sig utskottet böra biträda motionärernas förslag i nu ifrågavarande afseende. — De nu tullfria artiklarna bult och spik hafva i motionerna ej särskildt upptagits, vid hvilket förhållande desamma skulle komma att hänföras till andra arbeten af koppar, andra slag, med tull af 50 öre för kilogram. Äfven i fråga om bult och spik torde tullfrihet hafva stadgats hufvudsakligen af hänsyn till skeppsbyggerinäringen, hvarför om dem gäller detsamma som om yellowmetall. Då, på sätt i motionerna framhålles, råmaterialet till bult och spik, stänger och plåt eller tråd af koppar, drager tull, synes det vara en oegentlighet, att det färdiga fabrikatet skall få tullfritt införas. Utskottet anser därför, att gällande tullfrihet för bult och spik bör upphöra; men då den tull, som enligt motionärernas förslag skulle utgå för sagda artiklar, synes väl hög, har utskottet ansett sig böra föreslå, att bult och spik beläggas med en tull af endast 35 öre för kilogram, vid hvilket förhållande en särskild rubrik för dessa varor bör i tulltaxan införas. Då emellertid nubb, på grund af denna varas högre värde, torde böra draga högre tull än spik, och gränsen mellan nubb och spik lämpligen lärer kunna sättas till 25 mm. längd, synes, hvad spik beträffar, rubriken böra inskränkas att gälla allenast om sådana af mer än 25 mm. längd, hvarvid spik af mindre längd eller nubb skulle komma att hänföras till andra arbeten af koppar, andra slag, med tull af 50 öre för kilogram.

Beträffande de föreslagna tullsatserna för plåt, nämligen för valsad plåt 10 öre för kilogram och för hamrad, bockad, kupad plåt eller plåt, försedd med uppvikta kanter eller med hål eller på annat sätt bearbetad — hvarmed hufvudsakligen torde afses plåt till lokomotiv — 10 procent

af värdet, synas dessa tullsatser icke vara högre, än som med nödvändighet erfordras för att skydda den inhemska tillverkningen däraf. Tullsatsen för lokomotivplåt lärer böra bestämmas till 10 procent af värdet, såväl på den grund, att dylik plåt är jämförlig med maskiner, redskap och verktyg, hvilka draga enahanda tull, som äfven af den anledning, att fabrikationen däraf är synnerligen svår och att den färdiga varan är i förhållande till den oarbetade plåten mycket dyrbar. — Hvad härefter angår de föreslagna tullsatserna för stänger af rund eller fyrkantig genomskärning samt för rör i raka längder lära desamma få anses ej öfverstiga hvad behofvet kräfver, i följd hvaraf utskottet jämväl till dessa tullsatser tillstyrker bifall, dock, med afseende å formuleringen, med den ändring, att i rubriken »stänger» ordet »pressad» utgår, enär, enligt hvad upplyst blifvit, detta uttryck skulle kunna gifva anledning till förväxling med fasonerade stänger. Beträffande till sist förslaget att åsätta fasonerade stänger och rör den för andra arbeten af koppar, andra slag, nu gällande tullsats af 50 öre för kilogram, torde häremot, hvad rör beträffar, icke något vara att erinra, då den förädling, dylika rör undergått, ofta är ganska betydande. Då det emellertid icke är otänkbart, att fasonerade rör kunna vara försedda med någon ytbetäckning, i hvilket fall de böra draga samma tull, som är stadgad för andra arbeten af koppar försedda med ytbetäckning — allt efter ytbetäckningens beskaffenhet 1 krona 50 öre eller 75 öre för kilogram — böra orden »andra slag» utgå i den tulltaxerubrik, som afser fasonerade rör. Däremot kan utskottet icke undgå att finna en tullsats af 50 öre för kilogram för stänger af annan än rund eller fyrkantig genomskärning alltför hög. Kostnaden för framställningen af sådana stänger, hvilka stundom äro af betydlig tjocklek och tyngd, är nämligen, om också afsevärdt högre än tillverkningskostnaden för runda eller fyrkantiga stänger, icke så stor, att den föreslagna skillnaden i tull kan anses befogad. Enligt utskottets förmenande synes en tullsats af 35 öre för kilogram vara för fasonerade stänger lämplig, dock under förutsättning, att desamma icke undergått någon vidare bearbetning, hvarför bestämmelse härom bör i rubriken intagas. — Öfriga af utskottet vidtagna ändringar i motionärernas förslag till tulltaxerubriker äro uteslutande af formell natur.

I anslutning till hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Riksdagen, i anledning af förevarande motioner om ändring i tullsatserna för vissa kopparfabrikat, måtte besluta, att de i nu gällande tulltaxa förekommande rubrikerna n:is 423—426 skola erhålla följande förändrade lydelse:

Diagram № I

Postabonnerade tidningar 1884–1902.

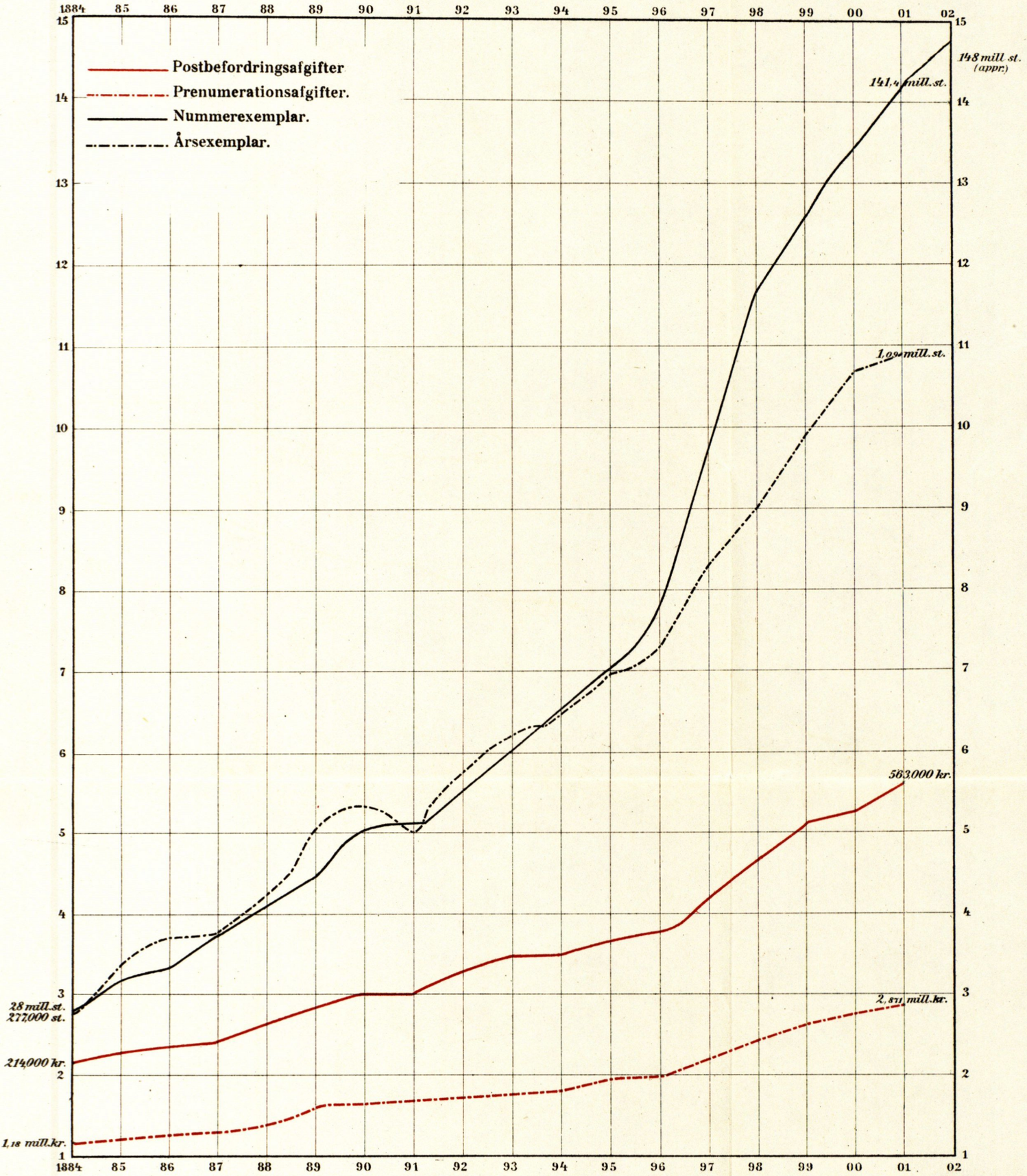

Gen. Stab. Lit. Anst. Stockh.

Diagram № 2

Utvecklingen af poströrelsen, bortsedt från tidningsabonnemang, samt antal postförsändelser af olika slag, befordrade för 1 krona, åren 1884–1901.

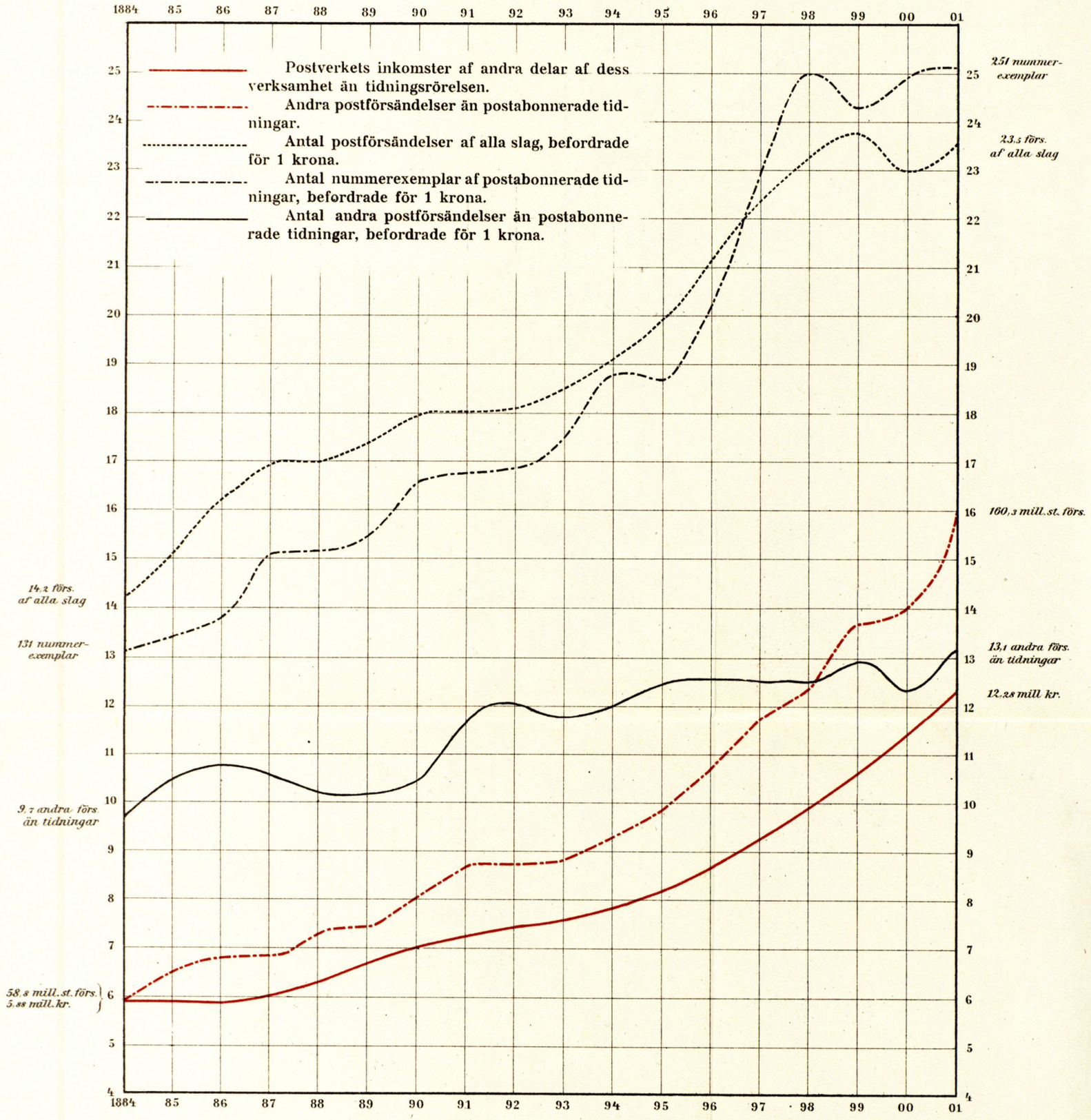

Gen. Stab. Lit. Anst. Stockh.

Metaller och ej specificerade arbeten däraf:

D. Koppar och däraf med zink, tenn eller annan oädel metall framställda legeringar, såsom mässing, brons, nysilfver, britanniametall m. fl.:

arbetad:		
plåt:		
valsad	1 kilogram	0: 10
hamrad, bockad, kupad, med uppvikta kanter, försedd med hål eller på annat sätt bearbetad	100 kronor	10: —
stänger, valsade, dragna eller smidda:		
af rund eller fyrkantig genomskärning, ej på annat sätt bearbetade	1 kilogram	0: 10
fasonerade (af annan än rund eller fyrkantig genomskärning), ej på annat sätt bearbetade	1 kilogram	0: 35
spik öfver 25 mm. längd äfvensom bult	1 kilogram	0: 35
rör, valsade, dragna, hamrade eller gjutna:		
i raka längder, ej på annat sätt bearbetade	1 kilogram	0: 15
fasonerade, ornerade, afskurna i ringar eller på annat sätt bearbetade; tullbehandlas såsom Koppar: arbetad: andra arbeten.		

Stockholm den 3 mars 1903.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservation

af herrar *J. Bromée, O. A. Ericsson, K. G. Karlsson, Beckman, Pantzarhielm, Höjer* och *Åkerlund,* som ansett, att utskottets hemställan borde hafva haft följande lydelse:

»Att tillverkningen af fabrikat af koppar och kopparlegeringar är en för vårt land naturlig industri, därom torde icke mer än en mening råda. De naturliga förmåner, som ligga i tillgången på drifkraft och råmateriel, förefinnas inom landets egna gränser och kunna, om de blott af företagsamheten mera än förut tillgodogöras, gifva åt hela denna industri en säker och självständig grundval. Arbetsskicklighet finnes äfven, och enligt sakkunniges utsago kunna våra fabrikers produkter i allmänhet mäta sig med utlandets inom samma industrigren. Emellertid lär det vara ganska visst, att den svenska koppar- och mässingsindustrien för närvarande har att bestå en svår konkurrens från utlandet. Särskildt från Tyskland införas stora kvantiteter kopparfabrikat; och dessa säljas här till så låga pris, att de utöfva ett deprimerande inflytande på den svenska marknaden. Den ifrågavarande industrien torde i följd häraf, såsom motionärerna uppvisat, vara i behof af någon hjälp, men denna hjälp bör likväl enligt utskottets mening tills vidare lämnas icke så mycket under formen af förhöjda tullsatser som icke mer genom en förändrad affattning af tulltaxerubrikerna i syfte att åstadkomma en större tydlighet och lätthet vid tullbehandlingen samt framför allt genom upphäfvandet af den tullfrihet för vissa kopparfabrikat, som hitintills varit gällande till mycket förfång för den svenska metallförädlingsindustrien. Det är den i skeppsbyggerinäringens intresse stadgade tullfriheten för s. k. Yellowmetall samt för bult och spik, hvilken sålunda bör försvinna, och detta så mycket hellre som skeppsbyggerinäringens fördelar synas utskottet tillbörligt tillgodosedda genom § 8 tulltaxeunderrättelserna och den däri medgifna restitutionen af erlagd tullafgift för utländskt material, hvilket användts vid nybyggnad, förbyggnad eller reparation af fartyg af mer än 40 tons afgiftspliktig drägtighet. Yellowmetall bör, så vidt utskottets förslag vinner afseende, tullbehandlas såsom »valsad plåt» med en åsatt tull af 5 öre samt »spik, öfver 25 mm. längd äfvensom bult» åsättas en tull af 15 öre per kilogram. I likhet med motionärerna anser utskottet, att i tulltaxan böra, efter rubriken »plåt», insättas rubrikerna »stänger» och »rör» med särskilda underafdel-

ningar, närmare angifvande den bearbetning, varan undergått, samt upptagande de tullsatser, hvilka utskottet funnit skäligt att desamma åsätta. För »fasonerade stänger» samt »fasonerade, ornerade rör etc.» torde tullsatserna, på grund af den större förädling dessa fabrikat undergått, böra sättas väsentligt högre än för »stänger af rund eller fyrkantig genomskärning» och för »rör i raka längder», och detta så mycket hellre som nyss nämnda fabrikat redan nu i vissa fall föras under rubriken »koppar, andra arbeten, andra slag» och sålunda åtnjuta ett tullskydd af 50 öre per kilogram.

I anslutning till hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Riksdagen i anledning af förevarande motioner om ändring i tullsatserna för vissa kopparfabrikat måtte besluta, att de i nu gällande tulltaxa förekommande rubrikerna n:is 423—426 skola erhålla följande förändrade lydelse:

Metaller och ej specificerade arbeten däraf:

D. *Koppar* och däraf med zink, tenn eller annan oädel metall framställda legeringar, såsom mässing, brons, nysilfver, britanniametall m. fl.:

arbetad:

plåt:

valsad ..... 1 kilogram 0: 05

hamrad, bockad, kupad, med uppvikta kanter, försedd med hål eller på annat sätt bearbetad ..... 1 kilogram 0: 10

stänger, valsade, dragna eller smidda:

af rund eller fyrkantig genomskärning, ej på annat sätt bearbetade ..... 1 kilogram 0: 05

fasonerade (af annan än rund eller fyrkantig genomskärning), ej på annat sätt bearbetade ..... 1 kilogram 0: 35

spik, öfver 25 mm. längd, äfvensom bult ..... 1 kilogram 0: 15

rör, valsade, dragna, hamrade eller gjutna:

i raka längder, ej på annat sätt bearbetade ..... 1 kilogram 0: 10

fasonerade, ornerade, afskurna i ringar eller på annat sätt bearbetade; tullbehandlas såsom Koppar: arbetad: andra arbeten.»

Herrar *Brodin* och *G. Jansson* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i den slutliga behandlingen af detta ärende inom utskottet.

Stockholm, var Hæggströms Boktryckeri A. B., 1903.